

Aan BZK, JenV, OCW en SZW

Inlichtingen bij

5.1.2e

Datum

21 december 2021

Bijlage(n)

-

Aantal pagina's

5

memo

uitzonderingen ctb

Inleiding

De Wet publieke gezondheid (Wpg) bevat voor personen die vanwege een beperking of een ziekte geen test kunnen ondergaan of als gevolg van een test ernstig ontregeld raken (hierna kortweg aangeduid als 'niet te testen personen'), een uitzondering op de verplichting om voor toegang tot locaties te beschikken over een negatieve testuitslag, vaccinatie of herstel met betrekking tot het coronavirus ([artikel 58ra, negende lid, Wpg](#)). Deze uitzondering geldt overal waar het coronatoegangsbewijs (ctb) thans kan worden ingezet, zoals bij 3G (getest, gevaccineerd of genezen). In het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet differentiatie coronatoegangsbewijzen' is een uitzondering gemaakt voor personen die zich om medische redenen niet kunnen laten vaccineren (hierna kortweg aangeduid als 'niet te vaccineren personen'; [artikel 58raa, vierde lid, Wpg](#)). Deze uitzondering geldt alleen wanneer is bepaald dat men niet kan terugvallen op een test voor toegang. Dit is het geval bij 2G (gevaccineerd of genezen) en 2G+ (gevaccineerd of genezen én getest). Deze uitzonderingen behoeven aanscherping. Daarnaast wordt overwogen de uitzondering voor niet te vaccineren personen breder toe te passen.

In dit memo wordt eerst ingegaan op verbeteringen die in het wetsvoorstel 2G worden aangebracht, en vervolgens op het eventueel uitbreiden van de uitzondering voor niet te vaccineren personen naar – kort gezegd – 3G-situaties.

Verbeteringen

Er zijn drie punten van verbetering. Voor deze verbeteringen wordt een nota van wijziging opgesteld, die tegelijk met de nota n.a.v. het nader verslag bij de Tweede Kamer kan worden ingediend. De termijn voor de inbreng voor het nader verslag sluit op 5 januari.

Ten eerste de precisering van het wetsvoorstel dat niet te vaccineren personen bij toepassing van 2G+ alleen zijn vrijgesteld van een vaccinatiebewijs, maar niet van een testbewijs. Immers, iedereen – dus ook gevaccineerde en herstelde mensen – moet bij dit regime een test ondergaan.

Ten tweede behoeft de in de Wpg reeds bestaande uitzondering voor niet te testen personen verduidelijking. Bij toepassing van 2G+ behoren zij te worden vrijgesteld van een testbewijs, maar niet van een vaccinatie- of herstelbewijs. Immers,

iedereen - dus ook geteste mensen - moet bij dit regime gevaccineerd of hersteld zijn.

Datum
21 december 2021

Ten derde worden de delegatiegrondslagen aangescherpt. De uitzonderingen voor personen die zich niet kunnen laten testen of vaccineren worden uitgewerkt in een ministeriële regeling. In deze delegatiegrondslag wordt geëxpliciteerd dat de uitzonderingen bij ministeriële regeling nader afgebakend kunnen worden. Aldus kan worden bepaald in welke categorieën van gevallen men een beroep kan doen op de uitzondering. De regeling zal ook de grondslag bieden voor de wijze waarop wordt vastgesteld of iemand tot een uitzonderingscategorie behoort. Hiervoor worden protocollen opgesteld. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen.

Verbreding

Aanleiding

Overwogen wordt de uitzondering voor niet te vaccineren personen te verbreden, waarbij zij gelijk worden gesteld met gevaccineerde personen. Aanleiding is de (technische) uitvoering van de uitzondering. Personen die onder de uitzondering vallen, krijgen een ctb voor toegang. Wanneer de uitzondering enkel geldt voor 2G(+), zal aan de QR-code in de CoronaCheck Scanner en op papier een apart attribuut worden toegevoegd. Daarmee is deze groep personen te onderscheiden van anderen. Verder vergt het uitleg aan betrokkene – die geen keus heeft zich te laten vaccineren – dat het ctb wel bij 2G(+), maar niet bij 3G gebruikt kan worden om toegang te verkrijgen.

Opties

Er zijn diverse opties voor de regimes waarin de uitzondering voor niet te vaccineren personen toegepast zou kunnen worden:

- a. 1G: deze optie is overbodig. Iedereen moet zich laten testen voor toegang. Hier geldt alleen de reeds bestaande uitzondering voor niet te testen personen;
- b. 2G of 2G+ : deze optie is opgenomen in het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet differentiatie coronatoegangsbewijzen'. Hier geldt de uitzondering voor niet te vaccineren personen, met inachtneming van de hierboven beschreven verbeteringen, uitsluitend voor zover het de verplichting betreft om te beschikken over een vaccinatie- of herstelbewijs;
- c. 3G: hier geldt reeds de uitzondering voor niet te testen personen. Zoals hierboven beschreven, wordt deze uitzondering nog verduidelijkt. Overwogen wordt hieraan de uitzondering toe te voegen voor personen die wel getest maar om medische redenen niet gevaccineerd kunnen worden. Er zijn ten minste de volgende varianten denkbaar, waarbij ook voorwaarden gesteld kunnen worden, bijvoorbeeld dat iemand zich drie of meer keer per week moet laten testen of gedurende een beperkte periode:
 - i. geen uitbreiding van de uitzondering voor niet te vaccineren personen- (d.w.z. dat uitsluitend optie b van toepassing blijft);
 - ii. bij toepassing van 3G in het onderwijs (mits bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen)
 - iii. bij toepassing van 3G op de arbeidsplaats (mits het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet verbreding inzet coronatoegangsbewijzen' wordt aangenomen);
 - iv. overall waar 3G van toepassing is;

- v. een tussenvariant: overal waar 3G van toepassing is, maar alleen gedurende de periode waarin het ctb verplicht is in het onderwijs of op de arbeidsplaats.

Datum
21 december 2021

Alle varianten kennen voor- en nadelen. Deze zijn voorgelegd aan de minister van VWS.

Doelgroep

De totale omvang van de doelgroep is nog niet bekend. Dit hangt ook af van de nadere afbakening bij ministeriële regeling. De praktische uitwerking van de uitzondering voor niet te vaccineren personen wordt momenteel uitgewerkt door een projectgroep in samenwerking met het RIVM en medisch specialisten. Voor de uitvoering wordt een protocol opgesteld.

De afbakening van niet te vaccineren personen zal grotendeels worden gebaseerd op paragraaf 3 van de [uitvoeringsrichtlijn covid-19 vaccinatie](#) van het RIVM. Het betreft personen met:

- een absolute contra-indicatie wegens allergie voor een vaccin. Voor een deel van deze mensen kan een ander vaccin tegen covid-19 uitkomst bieden;
- een relatieve contra-indicatie wegens onder meer doorgemaakte covid, ontsteking hartspier of -zakje, koorts, geplande anesthesie, behandeling met anti-epileptica, chemotherapie, verhoogde bloedingsneiging (aangeboren of door medicatie) en gebruik van anti-stollingsmiddelen. Bij relatieve contra-indicaties moet overwogen worden waar het grootste risico ligt: bij de vaccinatie of bij de door deze vaccinatie te voorkomen ziekte. Het kan een tijdelijke contra-indicatie zijn en een reden om de vaccinatie uit te stellen.

Daarnaast komen personen met nader te bepalen ernstige psychiatrische aandoeningen in aanmerking voor de uitzondering voor niet te vaccineren personen.

Het is de bedoeling te starten met een gefaseerde invoering, waarbij - te beginnen met personen met een absolute contra-indicatie - er steeds meer categorieën van de doelgroep worden toegevoegd.

Wetgeving

Uitbreiding van de uitzondering voor niet te vaccineren personen vergt een wetswijziging. Daarvoor kan een nota van wijziging worden ingediend. Mede afhankelijk van de gekozen variant is dat mogelijk bij het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet differentiatie coronatoegangsbewijzen', 'Tijdelijke wet verbreding inzet coronatoegangsbewijzen' en/of het wetsvoorstel waarmee het instemmingsrecht van medezeggenschapsorganen wordt geschrapt bij de inzet van het ctb door onderwijsinstellingen.

Gezien de recente epidemiologische en politieke ontwikkelingen, is de behandeling van deze wetsvoorstellen uitgesteld. Bij langdurig uitstel of als het bij nota van wijziging aangepaste wetsvoorstel niet wordt aangenomen, zou voor de uitzondering op 3G voor niet te vaccineren personen een ander wetsvoorstel wenselijk respectievelijk nodig zijn.

Overwegingen

Datum

21 december 2021

Hieronder staan een aantal overwegingen bij de uitbreiding van de reikwijdte van de uitzondering voor niet te vaccineren personen:

- De *kern van het probleem* is de vraag of en in welke mate van personen die om medische redenen niet gevaccineerd kunnen worden verlangd mag worden dat zij zich, soms hoogfrequent, laten testen voor toegang. Impliceert deze eis een onevenredig nadeel voor niet te vaccineren personen omdat zij noodgedwongen zijn aangewezen op testen?
 - Betoogd kan worden dat deze personen geen keuze hebben tussen vaccineren en testen en daarom net als gevaccineerde personen vrijgesteld zouden moeten worden van testen. Mogelijk kan hierbij nog onderscheid gemaakt worden tussen onderwijs en werk, zijnde essentiële sectoren waar veelal hoogfrequent getest zal worden, en andere sectoren, die niet essentieel zijn en waar iemand minder vaak toegang wenst.
 - Daartegenover staat dat testen voor toegang op zichzelf te rechtvaardigen wordt geacht, ook voor essentiële sectoren en ook bij hoogfrequent testen. Altijd - ook bij de recente wetsvoorstellen - is betoogd dat testen proportioneel is. De rechtvaardiging is niet afhankelijk gesteld van de (on)mogelijkheid zich te laten vaccineren, in welk verband discussie kan ontstaan over de vraag in hoeverre er bij 3G sprake is van een vaccinatieplicht. Dat iemand niet gevaccineerd kan worden, betekent immers niet dat deze persoon ook niet getest kan worden.
- Er is een risico van *precedentwerking*. Het betoog voor de uitbreiding zou ook op kunnen gaan voor mensen die zich vanuit geloofs- of levensovertuiging niet kunnen laten vaccineren of minderjarigen die van hun ouders geen toestemming krijgen zich te laten vaccineren. Dit risico is groter als deze groepen bij amendement aan de uitzondering worden toegevoegd. Er zal dus onderbouwd moeten kunnen worden waarom het niet kunnen vaccineren om medische redenen anders wordt gewogen dan het niet kunnen vaccineren bij gewetensbezwaren;
- Al dan niet verbreden heeft gevolgen voor de *privacy*. Het ctb is gebaseerd op 'privacy by design' en minimale gegevensverwerking. Wanneer de uitzondering enkel geldt voor 2G, zal aan de QR-code een apart attribuut worden toegevoegd. Daarmee is deze groep personen te onderscheiden van anderen. Bij volledige uitbreiding van de uitzondering naar 3G is dat niet nodig. Overigens is uit een ctb op papier aan de hand van de geldigheidsduur altijd af te leiden of betrokkene is getest, gevaccineerd of genezen.
- De *epidemiologische impact* is afhankelijk van de omvang van de doelgroep en de mogelijke precedentwerking die de doelgroep zou vergroten.
- Daarnaast zijn *uitvoerbaarheid en communicatie* belangrijk voor de uitvoering, de naleving en de handhaving. Aan degenen die tot de uitzonderingscategorie behoren, aan andere burgers, aan de samenleving en in het politiek debat zal - rekening houdend met de verschillende belangen- de gekozen optie helder uitgelegd moeten kunnen worden. Ook voor degenen die verantwoordelijk zijn voor de toegang tot locaties waar het ctb verplicht is, moet duidelijk en begrijpelijk zijn hoe het ctb te controleren. Onderscheid tussen verschillende terreinen, zoals onderwijs of werk, is moeilijk uitvoerbaar en zeer complex voor burger en controleur.

Besluitvorming

De minister van VWS is geadviseerd bovenbeschreven verbeteringen aan te brengen. Verder is de minister de beslissing voorgelegd de uitzondering voor niet te vaccineren personen al dan niet te verbreden. Verzocht is om een beslissing zo snel mogelijk na het kerstreces. Aangegeven is dat ondertussen gestart wordt met de interdepartementale afstemming. Aan de hand van deze notitie kan vooruitlopend op de beslissing van de minister van VWS al een reactie gegeven worden, in het bijzonder wat betreft de eventuele verbreding. Uiteraard zal opnieuw afstemming plaatsvinden na de beslissing van de minister van VWS.

Datum
21 december 2021